

Havran Edgara Allana Poea kráka na deväť spôsobov

hd 16.10.2017 16:00

Kto má rád zimomriavky z básne Havran, príde si na svoje vďaka novému vydaniu tohto slávneho diela Edgara Allana Poea. V súbore je deväť jazykových verzií slávnych veršov.

Bibliofilské vydanie Havrana ilustroval Peter Dunaj-Spily.

Prvý je český preklad Ivana Petlana, nasleduje slovenský preklad Ľubomíra Feldeka, potom francúzsky preklad Charlesa Baudelairea, ruský preklad K. D. Balmonta, poľský preklad Zenona Przesmyckieho, nemecký preklad Carla Theodora Ebena, maďarský preklad Arpáda Tótha, taliansky preklad Ernesta Ragazzoniho a španielsky preklad Juana Antonia Péreza Bonalde. Už z výpočtu literátov, ktorí sa touto vznešenou činnosťou zaoberali, vidno, že ide o lahôdku. Čitateľov vždy zaujíma najmä to, ako básnici preložia známy refrén Never more! A tu si môžu čitatelia užiť porovnávanie do sýtosti!

Opýtali sme sa Ľubomíra Feldeka, čo preňho znamená Havran a ako sa táto bibliofília zrodila. Odkiaľ sa s Ivanom Petlanom (spolu nám publikáciu poskytli a je to vlastne česko-slovenský projekt), poznajú?

„Som už v tom veku, keď mladších českých spisovateľov spoznávam len pri náhodných príležitostiach a – tým sú to príjemnejšie prekvapenia! Tak som spoznal aj Ivana Petlana. A samotný Havran? Keď som kedysi, pred šesťdesiatimi rokmi, po prvý raz čítal Havrana v Nezvalovom preklade – kde je to anglické havranie zakrákanie ‚never more‘ preložené ‚již víckrát ne‘ – pomyslel som si: Nezval nám všetkým, čo by sme to ešte chceli prekladať po ňom, vypálil rybník. Prirodzene, nebolo to až také fatálne. Našli sa aj iné riešenia. Ja v tom svojom som sa pobral rozprávkovou cestou. Ak je havran metaforou smrti, potom som si ho vedel predstaviť aj v rozprávke, v ktorej si umierajúci figliar predlžuje život tým, že rozpráva a rozpráva – a smrť stojaca pri jeho posteli sa ho usiluje prerušiť netrpezlivým zakrákaním: Už to skráť!

Nové riešenie našiel aj Ivan Petlan: To jeho ‚zkrátka ne‘ je hovorovo znejúce pekné riešenie. Radím ho hneď vedľa toho Nezvalovho. Keď sme nedávno spoločne recitovali svojich Havranov v hale Českej sporiteľne v Brne pri príležitosti bilančného stretnutia KreAt-u, na záver svojho vystúpenia som zložil poklonu nielen Ivanovi Petlanovi, ale zablahoževal som k novému krásnemu prekladu Havrana celej českej kultúre. Bola to vtedy tiež vernisáž, na ktorej prehovoril výtvarník Vlado Kordoš, ktorý spolupracuje s Ligou pre duševné zdravie a Galériou Nezábudka, ateliérom KreAt a spoločnosťou Pro Futuro. Tí všetci sa o publikáciu zaslúžili. Do Bratislavy prišiel nedávno Ivan Petlan z viacerých dôvodov súvisiacich s knižkou, ale jedným z nich bola aj účasť brnianskych umelcov – kreatistov, artbrutistov a profuturistov na predstavení mojej hry Nepolepšený svätec. Spoločnosť Pro futuro už pripravuje do tlače aj ďalší plod našej spolupráce – trojjazyčné, francúzsko-česko-slovenské vydanie Apollinairovho Zvieratníka. Český preklad robil Ivan Petlan, slovenský bude môj.“

Ešte treba dodať, že bibliofilské vydanie Havrana ilustroval Peter Dunaj Spili, ktorý mal tiež problémy so psychikou – ako mnohí umelci – a tak s Ligou pre duševné zdravie spolupracuje i naďalej.